

Писанка українським дітям

Леся Храплива-Щур

ОДАРОЧКА МАЛЮЄ

Ой малює Одарочка
Писанки червоні,
І біжать до неї взори:
Півні, зорі, коні.
Кожне просить на писанці
Його написати,
Кожне хоче звеличати
Господнєє Свято.
Кожне каже: — На писанці
Я вже не віднині!
Мене здавна так писали
Та ще в Україні!
Подумала Одарочка,
Сіла за роботу.
Вже всі взори на писанці
В Велику Суботу!

ПИСАНКИ ОКСАНКИ

Стукає — розносить вістку лісом дятель:
— Буде завтра Оксанка писанки писати! Шепнув на вушко зайчик хом'якові:
— Уже й краски у горщиках готові! А жовтий лис переказав куниці:
— Купила вчора воску у крамниці! Сказав ведмідь, гостюючи у вовка:
— І писальце вже є: тоненьке, наче голка! Отак то лісом ці вістки ходили, аж їх почули дві нечисті сили, що людям шкодять, тихо не сидять: один був чортик Куць, а другий Паць.

Почухали чорти потилицю немиту і раду радили, що й як би їм зробити, щоб не змогла Оксанка писанок писати, Великдень — Боже свято звеличати.

Зібралися вони під ніч, коли вже темно всюди, коли спокійно сплять всі добрі люди, та ще взяли з собою молоточки, щоб писанки оці побити на шматочки.

Вже під Оксанчину прийшли — примандрували хату, та двері замкнені — і нікуди дістатись. Глип — мишача є дірка край порога. Туди пролізти, може, буде змога?

Були б мабуть якось пролізли нишком, та їм на лихо пробудилась мишка. Вона не раз кришками проживлялась при Оксані, тож не хотіла, щоб у хатку йшли чорти погані. Погналася за ними, скільки сили і Куцеві хвостяку відкусила...

Хоч хвіст пропав, добрались бруднолиці аж до яєць біленьких на полиці! Вже й молоточки підняли високо... Та ба: тут темно, що хоч виколь око! І тільки мала

розпочатись праця — по рогах стук Паць Куця, а Куць Паця.

Так вдарились, що аж з полиці впали, туди, де на столі краски стояли. І вилізли із горщиків — ой, нене! — Куць весь червоний, Паць увесь зелений!

Цього доволі, хоч би й для чортяки, тож Куць заплакав, Паць собі заплакав. Не знали, як їм утекти від згуби, бо у норі... там мишка гострить зуби! Не вирватися їм на двір із хати — хотіли хоч в куточок заховатись.

Та ба — нема лихим кутка в кімнаті: біжать сюди — тут на іконі Божа Мати. Біжать туди — книжки там на поличках про козацтво сміле, що то з нечистим жартувати не уміло!

Так бігав Куць управо, Паць уліво, аж заспівав десь на повітці півень. Засяло сонце, закінчилась нічка, чортяки зникли, наче дим із свічки!

Ви бачили, як на Великдень ранком несла святити писанки Оксанка? Всім людям радість, Богові прослава!

А Куць і Паць? Це вже не наша справа!

ЩО РОБЛЯТЬ ЗВІРЯТА?

Взялися звірята Писанку писати, Бо ж іде Великдень, Це велике свято! Зайчик на драбині Пише взори сині, А лисиця помагає, — Така добра нині! Мишка із грибочка Видивляс очка:

— Буде у звіряток Писанка ніврочку! Гуска ще під крила. Квачик захопила. Пташка заспівала:

— Всім робота мила! Лиш сова оспала Люто забурчала:

— От, мені дали би; Я намалювала б!

Кінчають звірята Писанку писати, Раді та веселі, Що надходить свято!

ВЕЛИКОДНЯ ПРИГОДА

Засвітило сонечко ранком у віконечко. Поклала мама в кошик паску, писанки, ковбаску, та покликала донечку — Параску:

— Від себе і від Батька і від мене занесеш Бабусі Свячене!

І пішла Параска: в кошику ковбаска, писанки і паска. А дорогою дивуються горобчики:

— Цьвірінь! — що в Параски вишита запаска.

Іде Параска, вийшла на горбок. А до неї Бровко — песик: скік та скок!

— Куди ідеш та що несеш?

— Несу я паску, писаночки, ковбаску, від Батька і від Мами і від мене — несу Бабусі Свячене.

— А не буде там нічого і для мене? — Бровко питає, хвостиком махає.

— Писанки Матуся написали, оленями, півниками, сонцями прикрашали. Не на те трудилися мої Ненька, щоб з'їв Бровко писанки смачненько!

— Подивись, Парасю, ще раз на Свячене: може там знайдеться що для мене? — Бровко питає, хвостиком махає.

— Білу паску — не малі це речі! — Мама цілу ніч місили ще й пекли у печі. Ой, багато мали з нею праці! Чи ж годиться пасочка — собаці?

— Подивись, Парасю, ще раз на Свячене: я голоден — чи нема нічого в кошику для мене?

— Лиш ковбаска, вся товстенька, з салом. Мама її довго начиняли, ще й пекли! Я знаю, їсти ти готовий, та не дам ніяк ковбаски — псові!

— Поглянь, Парасю, в кошик — ще ж бо не порожній він! — Бровко благає, хвостиком махає.

— Не порожній, ще остався... хрін. Викопала я його сама в городі — може стане Бровкові в пригоді?

Дала Параска Бровкові ласощів тих, а Бровко лиш понюхав та: — Аааапчих!

В носі закрутило, в очах потемніло. Пчихнув Бровко, заточився та штовхнув Параску. Випустила вона з рук кошик, паску, писанки, ковбаску...

Покотилася з горбочка паска, а за нею стежкою всі писанки й ковбаска, а за ними кошик і Параска, а за ними, гавкаючи, Бровко — пес.

Котилися, котилися ранок весь. Аж мусіли стати, бо докотились до бабусиної хати. Встала тоді Параска, позбирала в кошик паску, писанки, ковбаску та промовила:

— Бабусенько, від Мами і від Тата і від мене принесла я ласощі вам на Свячене.

І сказала, як пригода приключилася: як усі вони з горбочка покотилися.

А Бабуся — нум Параску цілувати. Посадили її на покутті в хаті, а Бровкові біля порога дали велику кість. А він зубами: — хап! — і їсть, і досі їсть!

ДЗВІНОЧКИ І МЕТЕЛИК

— Метелику, метелику, —

Дзвіночок запитав,

— Що бачив ти, коли літав

Над лугом, поміж трав?

— Метелику, метелику, —

Середній це дзвінок,

— Чому це вже від досвітку

Заквітчаний лісок?

— Метелику, метелику, —

Найменший із дзвінків,

— Ти знаєш, здаля прилетів:

Який це дивний спів?

Питали так дзвіночки три

Над ранком на весні.

Метелик радо відповів,

Струснув крильця ясні:

— Зазеленів лужок увесь

І трави поросли,

Скрасився ліс листочками,
Не бачив я, коли.
І чув я спів під церквою —
Зійшовся нарід весь
З новою веселою,
Що вже Христос воскрес!

ПРИГОДИ ПИСАНОЧКИ

Була собі дівчинка Оріся. В школі добре вчилася, дома, як могла, помагала Матусі. Тому всі Орісю дуже любили: і вчителька в школі і Мама і Батенько.

А коли прийшов Великдень, задзвонили дзвони, подарувала Мати Орісі гарну писанку. Квітками, чічками, барвними олениками розмальовану. Подякувала Оріся Мамі, завинула писаночку в шовкову хустинку та пішла з Батьками в церкву.

А після Служби Божої зібралися біля церкви Орісині подруги. Кожна з них дістала того ранку писанку від Матусі, та ніодна не була така гарна, як Орісіна. Стали дівчатка одною писанкою об одну цокати, пробувати, чия сильніша.

Вдарилася Маруся своєю писанкою в Орісіну. Марусина на шматочки розбилася, трохи чистого, святкового одягу їй не поплямила, а Орісіна ціла осталася.

Вдарилася Ганнуся об неї своєю — і Ганнусина луснула. Спробувала Христя — і її писанка розпалася. А Орісіна ціла, ще й рада, що всі інші писанки побила.

Поклала Оріся свою писанку в траву, а сама пішла з подругами — гагілки виводити.

Як тільки писаночка почула, що ніхто на неї не дивиться, тай покотилася по м'якій, зеленій травичці. Покотилася через стежку, та церковним подвір'ям та через ворота та дорогою, аж ген далеко, в ліс...

А в лісі пташки так щебечуть, так співають. І квітки білі та сині та жовті свої голівки розкривають. І виглядають з трави цікаво. А на вершках дерев вітер — пустунчик грається з молодим, зеленим листям.

Котилася писанка все далі й далі в ліс. Аж напроти неї — дивись! — скаче сіренький зайчик—Побігайчик.

— Ти хто така будеш, красна паняно? — спитав чемненько та звичайненько.

— А ти хто такий, сірий та ще вухатий?

— Я зайчик—Побігайчик. Лісом стрибаю, в город по капусту забігаю, від лиса та від вовка — Неситого що сил в ногах втікаю.

— А я писанка, та ще й великодня! Мене Орісіна Матуся довго-довго блискучим воском писала, в різних-прерізних красках купала, поки я вся квітками та чічками та барвними олениками розцяцькована стала!

— Дуже ти мені подобалася, писанко. Давай, будемо разом лісом мандрувати!

— Ото! А хіба ж ти мені рівня? Я всі писанки Орісіних подруг побила! Куди тобі до

мене?!

— А таки ходи зі мною, лугом та бором та зеленою травою! — став зайчик просити.
А писаночка розлютилася:

— Не хочу й не піду!

Зажурився зайчик, розвісив свої довгі вушка та пішов, куди ноги несли, куди очі бачили. А писанка покотилася далі. Котиться вона лісом, а напроти їй — курчатко. Маленьке та жовтеньке та немов пушинка м'якеньке.

— Ти хто така будеш, красна панянка? — питає.

— А ти хто таке, мале та пухнате та неповоротне?

— Я курчатко маленьке. Загубилося від квочки, від своєї неньки... Лісом блукаю, друзів собі шукаю. Будь ти мені подругою!

— А я писанка, та ще й великодня! Мене Орисина Матуся довго-довго блискучим воском писала, в різних красках купала, поки я вся квітками та чічками та олениками розцяцькована стала...

Поглянуло на неї курчатко тай каже:

— Дуже ти мені, писаночко, до серця припала! Ти мені мабуть і ріднею приходишся! Давай, будемо разом мандрувати, дороги шукати!

— Ото! А хіба ти мені рівня? Я всі писанки Орисиних подруг побила. Куди тобі до мене!

Стало курчатко просити та благати: — А таки ходи зі мною, лугом та бором та зеленою травою...

Та писаночка розлютилася: — Не хочу й не піду!

Зажурилося курчатко жовтеньке, аж слізки з очей крильцятами втирати стало. Та пішло, куди ноги несли, куди очі бачили. А писанка покотилася далі.

Аж закотилася на лісову галяву. На галяві паслося ягнятко маленьке та біленьке та кучеряве.

— Ти хто така, красна панянка? — спитало — заблеяло воно.

— А ти хто таке, мале та вухате та кострубате?

— Я ягничка-невеличка. Вийшла поскубати свіженької травички. Свіжу травку, запашні квіточки випасаю, друзів собі шукаю.

— А я писанка, та ще й великодня! Мене Орисина Матуся довго-довго блискучим воском писала, то в жовтій, то в червоній, то

в вишневій красці купала, поки я вся барвиста, мов веселка стала.

Поглянуло на неї ягнятко:

— Ти мені з першого таки погляду подобалася! Давай, підемо разом!

— А хіба ти мені рівня? Я всі, всі писанки Орисиних подруг побила, а коли в ліс зайшла, сама, без нікого дорогу знайшла! Бачиш, яка я!

— Бачу, бачу, що ти не абияка краля, та таки вдвійку нам веселіше буде. Будемо разом квіток шукати: ти зі мною, а я з тобою, лугом та бором та зеленою травою.

А писанка розлютилася, аж ніжкою тупнула:

— Не хочу й не проси!

Похнюпилося ягнятко, а слізоньки з очей кап-кап-кап... Вже й травичка свіжа — весняна не смакує. Та само пішло, куди ноги несли, куди очі бачили.

А писанка покотилася далі. Аж квітки весняні дивом дивувалися, пташки на деревах співати забували: — що це за панянка, барвіста, мов веселка, лісом та лугом мандрує?

А писаночка щораз то більше на гордошах надувається, кругом розглядається, та собі думає, що другої такої красної на всьому світі немає.

Аж ось наступила на камінчик, зачепилась об корінчик та впала прямо в ямку, що її колись лисиця для своїх лисенят викопала. Впала писаночка, та не розбилася, бо з усіх писанок найміцніша була. Не розбилася — та вилізти з ямки — ніяк! Що лиш спробує, то вмить знов на само дно скотиться. Бачить писаночка, що їй мабуть тут прийдеться пропадати, в ямці загинати, бо ніяк їй на гору дістатись. Стала вона тоді гірко плакати — ридати:

— Ой, бідна я, бідненька! Ніхто мене не чує, ніхто не порятує! Ой, якби був зі мною зайчик—Побігайчик, чи курчатко маленьке, чи ягнятко біленьке! Вони добре знали б, мене з біди порятували б!

Довго довго плакала-ридала писаночка, аж почув її здалека зайчик-Побігайчик. Прибіг над ямку, побачив писаночку. Покликав курчатко. Курчатко покликало ягничку. Стали разом гукати, може хто прийде писаночку визволяти: — Геєєй-гууу-гуу!

Гукали, гукали, аж почули їх здалека Орисині подруги. Бо коли вони побачили, що нема на траві Орисиної писанки, всі гуртом побігли за Орісею її шукати.

Пішли вони за голосом звірят та зайшли аж над ямку, що то лисиця колись своїм дітям на кубло копала, і що в неї тепер писаночка впала.

Побачила Оріся свою писаночку. Подала їй руку, витягнула з ямки. Та стала на radoшах свою писаночку цілувати.

А тоді всі разом побралися за руки й завели веснянку: Оріся і Маруся і Ганнуся і Христя і зайчик і курчатко і ягнятко і писанка.

ВОСКРЕСНИЙ ДЗВІН

Задзвонив воскресний дзвін

І розкрились квіти —

Йде народ з усіх сторін —

Як же не радіти?

Що Христос воскрес для нас,

Сонце засіяло,

Що настав весняний час,

Зла — зими не стало.

Розспівалися пташки

Радісно — святково,

Вкрила гори і горбки

Знов трава шовкова.

На травичці веснянки
Там виводять в свято —
Не пізнати: чи квітки,
Чи в квітках — дівчата?